

Pedagogisch beleid

Kinderdagopvang
Peuteropvang
Buitenschoolse opvang

Inhoudsopgave

1. Welkom bij KinderRijk
2. Missie en visie KinderRijk
3. Pedagogisch handelen
4. De groep
5. De organisatie
6. Ontwikkeling op verschillende leeftijd
7. Speciale aandachtspunten

1. Welkom bij KinderRijk

Wat is onze visie op kinderen in onze kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang? Hoe gaan we om met de verzorging en hoe stimuleren we de ontwikkeling van kinderen? Wat is onze rol als KinderRijk en hoe betrekken we ouders? De antwoorden op deze vragen bepalen ons pedagogisch beleid. Dat is vastgelegd in dit document, het pedagogisch beleidsplan. We leggen uit wat we doen en waarom.

Dit pedagogisch beleid is er voor ouders en andere geïnteresseerden. Tegelijkertijd is het ook een document voor medewerkers. De meest recente wetenschappelijke kennis op het gebied van opvoeding en ontwikkeling en de wettelijke eisen vormen de basis. Dit is vertaald naar werkinstructies voor de dagelijkse praktijk en samen bepaalt dat de manier waarop wij werken. Daarnaast heeft iedere locatie een eigen Pedagogische werkwijze opgesteld, afgestemd op de locatie. En natuurlijk zijn er voor medewerkers trainingen en documenten die dieper ingaan op allerlei pedagogische aspecten.

2. Missie en pedagogische visie KinderRijk

Missie

Wij stellen ouders in staat om opvoeding en werk te combineren door hen de zekerheid te bieden van een uitdagende, veilige en rijke ontwikkelomgeving voor hun kind.
Samen verRijken wij de wereld van kinderen door ruimte te geven aan de magie van het (je)zelf ontdekken.

Pedagogische visie

Wij geven kinderen de ruimte!

Ruimte om te groeien, nieuwsgierig te zijn, jezelf te ontwikkelen op je eigen manier, in je eigen tempo. Met oog op de toekomst: zelfstandig, duurzaam, vreedzaam en zelfbewust.

De magie van het ontdekken krijgt vorm en inhoud door een interessant, gevarieerd en uitdagend aanbod. De binnenruimtes bieden geborgenheid en ruimte om te experimenteren. De buitenruimtes zijn avontuurlijk en dagen de kinderen uit tot onderzoeken.

De uitgangspunten van KinderRijk zijn gebaseerd op de pedagogische basisdoelen uit de Wet kinderopvang:

Uitgangspunten KinderRijk	Basisdoelen van de Wet
Plezier	Emotionele veiligheid
Respect	Eigen maken van normen en waarden, cultuur
Ontwikkeling	Persoonlijke competentie Sociale competentie
Fantasie	KinderRijk uitgangspunt, verbonden met alle andere basisdoelen

Plezier staat bij KinderRijk bovenaan: heeft het kind het leuk, voelt het zich goed? Vanuit de wetenschap weten we dat alleen kinderen die zich veilig voelen hun blik naar buiten richten, gaan spelen en op ontdekkingsreis gaan en daarmee nieuwe kennis en vaardigheden opdoen.

Dat gevoel van veiligheid en zekerheid geven we ze door te zorgen voor vaste, herkenbare structuur bij activiteiten. Ieder kind heeft bovendien een mentor, een van de vaste gezichten op de groep. De mentor is de eerste verzorger van baby's en verantwoordelijk voor het volgen van de ontwikkeling van het kind. De mentor heeft een speciale band met kind en ouder.

Respect voor jezelf, de ander en de omgeving is nauw verbonden met het eigen maken van normen en waarden. Spelen en leven in een groep is daarvoor een unieke gelegenheid. Wij bieden spelenderwijs structuur en grenzen, bijvoorbeeld een ander kind geen pijn doen, zonder kinderen in hun eigenwaarde aan te tasten. Kinderen maken bij ons bovendien kennis met andere gebruiken en culturen.

De ontwikkeling van kinderen krijgt bij ons veel aandacht: sociale en persoonlijke ontwikkeling. Kinderen leren samen spelen en delen, vriendschappen sluiten, zich in anderen verplaatsen, anderen helpen. Wij helpen ze daarbij.

We stimuleren de kinderen daarnaast om zich persoonlijke vaardigheden eigen te maken, zoals zelfstandigheid, doorzettingsvermogen, flexibiliteit en lef.

De pedagogisch medewerkers werken planmatig. Zo bieden wij een rijke speel-/leeromgeving met diverse activiteiten die passen bij de ontwikkeling en interesses van het kind, activiteiten op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling; taalvaardigheid; creativiteit; motoriek; techniek, meten en rekenen; natuurbeleving; muziek en dans.

Fantasie is een uniek KinderRijk-uitgangspunt. In fantasiespel krijgen kinderen de kans om hun ervaringen en emoties te verwerken. Fantasie stimuleert de ontwikkeling. Met rollenspelletjes zoals 'vadertje en moedertje', 'circus' of 'een modeshow' ontwikkelen kinderen kennis over de samenleving en hoe je met elkaar omgaat.

In groepsverband verzorgen en opvoeden van kinderen is onze kerntaak. Dat doen we natuurlijk samen met ouders. De basis hiervoor is goede communicatie en informatie-uitwisseling tussen ouders, kinderen en pedagogisch medewerkers, gebaseerd op gelijkwaardigheid en partnerschap. Wij vinden het belangrijk dat ouders zich welkom voelen en hun wensen, ideeën en eventuele zorgen delen met ons.

Kennismaking

Tijdens de allereerste kennismaking met de groep nemen wij de tijd om het kind en de ouders te laten wennen aan de nieuwe situatie. Door afspraken met elkaar te maken en verwachtingen uit te wisselen, leren de ouders en de pedagogisch medewerkers elkaar kennen en ontstaat er een basis voor onderling vertrouwen. Het is belangrijk dat het kind in eigen tempo kan wennen aan de nieuwe omgeving en zich prettig voelt. Dit geldt ook voor de ouders. De pedagogisch medewerkers bekijken goed wat voor het kind het beste is tijdens de eerste dagen en overleggen dit met de ouders. Dat geldt ook als het kind van groep verandert.

Tijdens het brengen en halen nemen we de tijd om met de ouder uit te wisselen wat het kind bezighoudt. We sluiten zo aan bij de belevingswereld van het kind en vergroten de betrokkenheid van ouders. Voor het kind is het prettig om te ervaren dat zijn ouders en de pedagogisch medewerkers het samen ook goed hebben.

Daarnaast houden wij ouders op de hoogte via de ouderapp, de website en locatienieuwsbrieven. Naast de dagelijkse contacten is er een jaarlijks oudergesprek. In dit gesprek nemen we - aan de hand van observaties - de tijd om samen te kijken naar hoe het gaat met het kind.

Ouderbetrokkenheid

Afstemming en informatie-uitwisseling is tweerichtingsverkeer. Wij informeren ouders en andersom geven de ouders aan de pedagogisch medewerkers door hoe het thuis gaat. Een wederkerige en gelijkwaardige relatie ofwel pedagogisch partnerschap creëert optimale omstandigheden voor de ontwikkeling van het kind, thuis en op de opvang. De ouder doet dit vanuit de rol als eindverantwoordelijke voor het kind, de pedagogisch medewerker als professional.

Ouders hebben een belangrijke stem in de manier waarop wij ons werk doen. Zij kunnen meepraten met het beleid in de Oudercommissie van de locatie of in de Centrale Ouderraad van KinderRijk, met als doel om de kwaliteit van KinderRijk te waarborgen of te verbeteren. Daarvoor zijn ook onze structurele klanttevredenheidsonderzoeken.

Onderwijs

Een goede aansluiting tussen onderwijs en opvang is van groot belang, zowel praktisch als inhoudelijk. Praktisch, zodat we kinderen van vier tot twaalf jaar een optimaal dagarrangement kunnen bieden, inhoudelijk vanwege een doorgaande lijn van opvang naar onderwijs. Dat zorgt voor herkenning en stabiliteit. Daarom hebben we regelmatig contact met de diverse basisscholen dicht bij onze locaties.

Voor een kind is de overgang van de peuteropvang of dagopvang naar de basisschool en de BSO spannend. Daarom bieden we rond de leeftijd van 3,5 jaar regelmatig activiteiten buiten de groep aan, het 3+-aanbod. Kinderen spelen samen met leeftijdsgenootjes en worden uitgedaagd om nieuwe vaardigheden en materialen te ontdekken. Zelfredzaamheid wordt gestimuleerd.

Op de BSO zorgen we voor een overzichtelijke en veilige opvang voor de 4-jarigen. Juist in de startperiode vinden wij afstemming met het basisonderwijs van groot belang en uiteraard ook met de ouders.

3. Pedagogisch handelen

De manier waarop pedagogisch medewerkers met kinderen omgaan, zorgt ervoor dat kinderen zich veilig voelen, zich kunnen ontwikkelen, sociale vaardigheden leren en weten wat regels, normen en waarden zijn. Het welbevinden van de kinderen en hun ontwikkeling is het doel, het pedagogisch handelen is een manier dit te bereiken. En soms is dat juist een stapje terug doen, niet-handelen.

Onze pedagogisch medewerkers worden getraind in zes interactievaardigheden:

- ✓ Sensitieve responsiviteit
- ✓ Respect voor autonomie
- ✓ Structureren en leidinggeven
- ✓ Praten en uitleggen
- ✓ Ontwikkeling stimuleren
- ✓ Begeleiden van onderlinge interacties

Sensitieve responsiviteit

Wij geven kinderen een gevoel van veiligheid door positief op ze te reageren en ze te laten weten dat we er voor ze zijn als dat nodig is. Zo krijgen ze vertrouwen in zichzelf en anderen en voelen ze zich gezien, gehoord en begrepen. Positieve aandacht geeft hun de boodschap dat ze de moeite waard zijn. Ze durven de wereld om zich heen te ontdekken, onderzoeken, nieuwe ervaringen op te doen en te leren.

Respect voor autonomie

Respect voor autonomie houdt in dat je kinderen de ruimte geeft om zelf dingen te ontdekken. We volgen hun eigen initiatieven, geven ruimte aan het individu. Daarmee ervaren kinderen dat ze zelf iets kunnen.

Dat is de basis om zelfstandig beslissingen te nemen en zich verantwoordelijk te voelen voor hun eigen gedrag.

Structureren en leidinggeven

Door rituelen en regels ofwel vaste volgordes in handelingen en activiteiten brengen we voor kinderen een ordening aan in de wereld. Hierdoor ontstaan er bekende en dus veilige patronen. Daarbinnen hebben kinderen de ruimte om hun gang te gaan en te ontdekken.

Praten en uitleggen

Met taal benoemen pedagogisch medewerkers de gevoelens van de kinderen. We luisteren naar ze met respect en laten ze zo vaak mogelijk aan het woord. Beeldtaal kan daarbij helpen, zoals pictogrammen voor de dagindeling en emoties. Positief gedrag belonen we en negatief gedrag proberen we om te buigen.

Ontwikkeling stimuleren

Het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen is een belangrijk onderdeel van ons werk. We zorgen voor een goed voorbereide omgeving, waardoor kinderen zich welkom voelen en ze geprikkeld worden om actief en zelfstandig te spelen. De pedagogisch medewerker kijkt, luistert en sluit aan bij de interesses van de kinderen. Daarnaast verrijkt ze het spel met verschillende activiteiten.

Begeleiden van interacties

Kinderen hebben plezier met elkaar, ze leren om te gaan met ruzies en sluiten vriendschappen. Dat is de toegevoegde waarde van de kinderopvang. De pedagogisch medewerkers bevorderen dit en helpen hen daarbij.

4. De groep

Op de kinderopvang en de peuteropvang van KinderRijk worden kinderen opgevangen in een stamgroep, op de buitenschoolse opvang heet dat basisgroep. Het principe erachter is dat kinderen in een vertrouwde omgeving komen. Niet alleen met vertrouwde kinderen, maar ook met vertrouwde pedagogisch medewerkers. Baby's (0 jaar) hebben maximaal twee vaste pedagogisch medewerkers. Op de dagen dat het kind komt, is altijd minimaal een van deze twee aanwezig. Oudere kinderen worden gekoppeld aan maximaal drie pedagogisch medewerkers. De kinderen kennen ook de pedagogisch medewerkers en de kinderen van een andere stamgroep, voor het geval er in nood een groep samengevoegd moet worden.

Om te zorgen dat kinderen zich thuis voelen op het kinderdagverblijf, is het verstandig dat ze minimaal twee dagen per week komen. Op de peuteropvang gaan we uit van minimaal twee ochtenden en op de buitenschoolse opvang van minimaal één dag per week.

Wij vangen kinderen op met veel verschillende achtergronden. Bij de start van de opvang zijn niet alle kinderen bekend met de Nederlandse taal. De Nederlandse taal is de voertaal, maar soms wordt er naast het Nederlands ook een andere taal gesproken met de kinderen. Dit doen wij om de kinderen te laten wennen aan de opvang en hen emotionele veiligheid te bieden. Voor de kinderen wordt de overgang van de thuissituatie naar de opvangsituatie begrijpelijker en verloopt het wennen aan de opvangsituatie soepeler. De pedagogisch medewerkers weten hoe zij hier het beste mee kunnen omgaan.

KinderRijk heeft zowel verticale groepen (0 tot 4 jaar bij elkaar), als horizontale groepen (aparte groepen voor baby's en peuters). Er zijn strikte wettelijke regels voor groepsgrootte, leeftijdsopbouw en de verhouding tussen het aantal aanwezige kinderen en het aantal aanwezige pedagogisch medewerkers. Daar mag alleen op bepaalde tijden vanaf geweken worden. De locatiemanager communiceert hoe de regeling op de locatie wordt ingevuld.

Een pedagogisch medewerker is binnen en buiten niet alleen met de kinderen zonder dat een andere medewerker haar kan zien of horen. Dat heet het vier-ogen-en-orenprincipe. Daarom zijn onze locaties zoveel mogelijk open, zodat er zoveel mogelijk zicht is op de groepen.

5. De organisatie

Pedagogiek en Kwaliteit

Onze kracht zit in onze medewerkers. Pedagogisch medewerkers vertalen het pedagogisch beleid in de praktijk van alledag. Onze medewerkers zijn goed opgeleid en KinderRijk heeft een uitgebreid scholings- en opleidingsprogramma. Zo is iedereen op de hoogte van recente wetenschappelijke inzichten. Op de locaties zorgen senior pedagogisch medewerkers samen met de locatiemanager ervoor dat de kennis over pedagogisch inhoudelijke onderwerpen ook in praktijk gebracht wordt. Daarnaast ondersteunen pedagogisch coaches de medewerkers in het verbeteren van de kwaliteit van hun dagelijks werk. Dat doen ze door observaties, individuele gesprekken en groeps gesprekken, en coaching op de groep.

De afdeling Pedagogiek en Kwaliteit toetst regelmatig de pedagogische kwaliteit op de groep, door middel van audits gebaseerd op de NCKO-Kwaliteitsmonitor. Bij de locaties die werken met een Voorschools Educatie-programma (VE) wordt ook een speciale VE-coach ingezet. Doel is het verhogen van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. Deze hbo-geschoolde VE-coach werkt zelf ook op de groep.

Daarnaast meten wij structureel de pedagogische kwaliteit, met het meetinstrument 'Pedagogische kwaliteit in beeld' (PiB): Een digitaal zelfevaluatie-instrument dat ons inzicht geeft in de pedagogische kwaliteit van ons dagelijks handelen op de groep. Zo kunnen we toetsen of de pedagogische uitgangspunten; Plezier, Ontwikkeling, Respect en Fantasie goed terug te zien zijn op de groepen. Het laat zien waar we kunnen verbeteren. We noemen dit instrument ook wel de 'Nog-Beter-Meter'.

Stagiairs

Stagiairs die de opleiding pedagogisch werk doen, dragen bij aan de groei van KinderRijk. Wij hebben jarenlange ervaring in het begeleiden van stagiairs op zowel mbo- als hbo-niveau en zijn een erkend leerbedrijf. Elke stagiair wordt begeleid door een vaste pedagogisch medewerker die daar speciaal voor is opgeleid. We bieden stageplekken aan studenten die de Beroepsopleidende Leerweg volgen (BOL) en voor studenten die de Beroepsbegeleidende Leerweg volgen (BBL).

Bij de BOL is de stagiair tenminste één dag per week bezig in de praktijk, de overige dagen is zij op school

De BBL'er is in dienst en als medewerker in opleiding minimaal drie dagen per week op de groep aan het werk, naast de dagen die zij naar school gaat. Afhankelijk van de voortgang zal de BBL'er boventallig op de groep zijn of intallig naast de vaste pedagogisch medewerker aan het werk zijn.

Studenten van andere opleidingen, Helpende Zorg en Welzijn (mbo niveau 2), universitaire onderzoekstages of de opleiding vmbo kader, zijn altijd boventallig aanwezig op locatie. Zij hebben vooral ondersteunende taken. KinderRijk biedt ook de mogelijkheid voor het volgen van een Eerder Verworven Competenties-traject (EVC) voor pedagogisch medewerkers die al ervaring hebben.

Nieuwe medewerkers

We zijn zorgvuldig in het aannemen van nieuwe medewerkers. Er vinden minimaal twee sollicitatiegesprekken plaats en we checken referenties. Ook draaien sollicitanten een dag op proef. Een geldige Verklaring omtrent Gedrag (VOG) is verplicht. In het arbeidsvoorwaardengesprek nemen we de gedragscode en het Protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag door. Nieuwe medewerkers tekenen ervoor dat zij zich hiernaar zullen gedragen. Voor aanvang van de werkzaamheden wordt de medewerker via het Personenregister Kinderopvang gekoppeld aan KinderRijk, waarna een continue screening plaatsvindt.

6. Ontwikkeling op verschillende leeftijden

Wij vangen kinderen op binnen drie werksoorten: het kinderdagverblijf, de peuteropvang en de buitenschoolse opvang. Bij elke leeftijd hoort een eigen ontwikkeling. Wij geven kinderen persoonlijke aandacht en ruimte om in eigen tempo te ontwikkelen op alle vlakken. Iedere locatie heeft daarvoor ook

nog zijn eigen pedagogische werkwijze. Deze is per locatie terug te vinden op onze website, www.kinderrijk.nl.

Kinderdagverblijf

Op het kinderdagverblijf bevinden zich kinderen van acht weken tot vier jaar oud in verticale leeftijdsgroepen (0-4 jaar) of een horizontale leeftijdsopbouw met babygroepen (0-2 jaar) en peutergroepen (2-4 jaar).

0-2-jarigen op het kinderdagverblijf

Emotionele ontwikkeling

Voor jonge kinderen is de hechting aan ouders/opvoeders heel belangrijk. Veilige hechting is de basis waar vandaan ze de wereld gaan ontdekken. Daarom zorgen wij ervoor dat baby's een vaste mentor hebben en dat de dagindeling op de groep afgestemd is met thuis.

Motorische ontwikkeling

In de eerste twee jaar verloopt de motorische ontwikkeling in een razendsnel tempo. Kinderen leren objecten vast te pakken, rollen, zitten, kruipen, lopen en klauteren. Hierdoor kunnen ze de omgeving steeds beter gaan verkennen. Wij helpen baby's hierbij door hen de ruimte en gelegenheid te geven. We schermen ze bijvoorbeeld af van de rest van de groep, waardoor ze ongestoord en veilig kunnen oefenen met rollen en tijgeren.

Sociale ontwikkeling

Jonge kinderen zijn op zichzelf gericht, maar krijgen steeds meer aandacht voor de wereld om zich heen. Ze gaan steeds meer naast elkaar spelen en kijken graag naar andere kinderen. Wij ondersteunen dit door gezamenlijke activiteiten te organiseren of door kinderen te betrekken bij het spel van andere kinderen, bijvoorbeeld door te benoemen wat er gebeurt.

Cognitieve ontwikkeling

In de eerste twee jaar neemt de taalontwikkeling een enorme vlucht, zowel het passieve taalgebruik (wat een kind begrijpt) als het actieve taalgebruik (wat een kind zegt). Door het benoemen van gebeurtenissen, voorlezen en zingen van liedjes stimuleren we de taalontwikkeling.

2-4-jarigen op het kinderdagverblijf

Vanaf ongeveer twee jaar gaan kinderen steeds meer beseffen dat zij zelf dingen kunnen veroorzaken. Peuters ontdekken dat zij een eigen persoon zijn en leren hoe de wereld in elkaar steekt.

Emotionele ontwikkeling

Kinderen tussen de twee en vier jaar gaan hun grenzen aftasten, maar kunnen tegelijkertijd nog niet altijd woorden geven aan hun emoties. De pedagogisch medewerker ondersteunt de kinderen door de emoties te benoemen. Een voorbeeld zijn de emotie-pictogrammen op de groep die een kind kan aanwijzen.

Motorische ontwikkeling

Zelfstandigheid gaat een belangrijke rol spelen in het leven van een 2-4-jarige. Zelf met bestek eten, zelf aan- en uitkleden, zindelijkheid, allemaal vaardigheden waarmee geoefend moet worden. We geven peuters daarvoor veel ruimte. Knoeien, vies worden en fouten maken mag bij ons.

Sociale ontwikkeling

In deze leeftijdsfase leren kinderen samen spelen, initiatief nemen, voor zichzelf opkomen en delen. De pedagogisch medewerker biedt activiteiten aan die gericht zijn op samenwerking, zoals samen een spelletje doen.

Cognitieve ontwikkeling

De woordenschat van kinderen breidt zich verder uit. De zinnen worden langer en complexer. Door met thema's te werken wordt de taalontwikkeling verder gestimuleerd. Kinderen ontwikkelen op deze leeftijd eigen talenten en hebben de drang om te onderzoeken. Wij bieden peuters naast groepsactiviteiten ook veel ruimte voor zelfstandige activiteiten.

Buitenschoolse opvang

Kinderen tussen 4 en 12 jaar worden na schooltijd, op roostervrije dagen en in de schoolvakanties opgevangen op onze buitenschoolse opvanglocaties (BSO). Hier spelen ze in vertrouwde en veilige groepen met leeftijdsgenoten en met individuele aandacht van de pedagogisch medewerkers. Elke dag is als een ontdekkingsstocht met steeds nieuwe activiteiten. We dagen kinderen uit om op een speelse manier grenzen te verleggen. Het is namelijk fijn om te ontdekken waar je goed in bent en waar je plezier aan beleeft: theater, muziek, natuur, techniek, sport.

4-7-jarigen op de buitenschoolse opvang

Emotionele ontwikkeling

Kleuters hebben een hele eigen kijk op de wereld. Zij leven in een magische wereld waar werkelijkheid en fantasie door elkaar lopen. Voor kleuters die net naar school gaan, hebben wij extra aandacht. Een goede wenperiode is belangrijk in een tijd waar alles even op zijn kop staat.

Motorische ontwikkeling

In deze leeftijdsfase gaan kinderen hun motorische vaardigheden steeds verder ontwikkelen. Wij helpen hen hierbij door spelvormen aan te bieden waardoor kinderen spelenderwijs hun vaardigheden steeds meer verfijnen.

Sociale ontwikkeling

De eerste echte vriendschappen worden gesloten. Kinderen zijn steeds beter in staat om zich in te leven in anderen, voor zichzelf op te komen en te onderhandelen.

Cognitieve ontwikkeling

De jongste kinderen op de BSO zijn veel bezig met het leren van nieuwe (schoolse) vaardigheden. Op de BSO kunnen ze spelenderwijs verder oefenen met wat zij op school hebben geleerd.

7+-kinderen op de buitenschoolse opvang

Wij geven de oudere kinderen binnen de BSO veel ruimte om hun eigen interesses en talenten te ontdekken. In het programma is er een goed evenwicht tussen activiteiten en ruimte voor vrij spel. BSO is vrije tijd en de keuze ligt bij de kinderen.

Emotionele ontwikkeling

Kinderen van 8 jaar en ouder krijgen steeds meer verantwoordelijkheid en ontwikkelen een eigen mening. Ook lukt het beter om hun gevoelens te benoemen en om impulsen te beheersen. We luisteren naar kinderen en geven hen de ruimte om hun mening te delen.

Motorische ontwikkeling

Op deze leeftijd is de hand-oog-coördinatie ontwikkeld en hebben kinderen de meeste vaardigheden goed onder de knie. De pedagogisch medewerker zorgt voor uitdagende activiteiten waardoor ze blijven bewegen.

Sociale ontwikkeling

De groep gaat een steeds grotere rol spelen. Kinderen sluiten en onderhouden vriendschappen en kunnen zelf eenvoudige conflicten oplossen.

Cognitieve ontwikkeling

Kinderen kunnen steeds beter abstract denken, een plan bedenken, uitvoeren en bijstellen. Ze hebben daarom ook een actieve bijdrage aan de (mid)dagindeling op de groep.

2-4-jarigen op de peuteropvang

KinderRijk heeft locaties waar peuteropvang (PO) wordt geboden, voor kinderen van twee tot vier jaar, van 8.00 uur 's ochtends tot 13.00 uur 's middags.

De PO-locaties zijn een laagdrempelige en voorschoolse basisvoorziening in de woonomgeving van de kinderen. Het peuterprogramma van de PO bereidt kinderen voor op de basisschool. Op sommige plaatsen gebeurt dat in intensief overleg met de basisschool om een doorgaande lijn te waarborgen. Kinderen met verschillende achtergronden komen in de PO twee of meer ochtenden per week samen spelen en leren. Ze ontdekken via spel, oefenen de taal en raken bekend met de ritmes van een schooldag. Het is vaak de eerste keer dat kinderen een ochtend doorbrengen in een groep. Op alle PO-locaties werken we met het woordenschatprogramma LOGO 3000.

Op een aantal PO-locaties werken we met een programma voor voorschoolse educatie (VE), genaamd Uk & Puk. Het is erop gericht om onderwijsachterstanden bij jonge kinderen te voorkomen, met speciale aandacht voor de taalontwikkeling. Spelend leren staat daarbij centraal

Op iedere VE-groep zijn maximaal zestien kinderen per dag met twee pedagogisch medewerkers. De medewerkers zijn VE-geschoold en besteden veel aandacht aan een rijke leeromgeving, met een bouwhoek, leeshoek, verkleedhoed en atelier. Door labels in de vorm van tekeningen, foto's, pictogrammen en woorden kunnen de kinderen zelf de materialen vinden, gebruiken en weer opruimen. Ouders worden actief betrokken, zodat ook thuis de ontwikkeling van de kinderen op diverse gebieden wordt gestimuleerd.

Taal- en communicatieve ontwikkeling

Het peuterprogramma van de PO zorgt ervoor dat kinderen hun woordenschat uitbreiden. Pedagogisch medewerkers lezen veel voor en zorgen voor een groot taalaanbod. Kinderen begrijpen meer woorden en kunnen ze ook zelf gebruiken. Eenvoudige instructies kunnen ze uitvoeren.

Cognitieve ontwikkeling

Peuters krijgen interesse in meten en rekenen. De pedagogisch medewerkers laten lengte, gewicht, inhoud, geld en tijd aan de orde komen. Hetzelfde geldt voor de dagindeling, vormen en kleuren

Motorische ontwikkeling

De verschillende ruimtes dagen uit tot springen, rennen, glijden en dansen. Om de fijne motoriek te ontwikkelen is er materiaal als potloden, blokjes en puzzels. Ook het zelf smeren van de boterham en het omslaan van een bladzijde in een boek zorgt daarvoor. Peuters leren de wereld om zich heen ontdekken door te ruiken, proeven, voelen en luisteren

Sociale ontwikkeling

Als kinderen zich op hun gemak voelen in de groep durven ze te experimenteren om grenzen te ontdekken. Ze proberen met andere kinderen te spelen en ze leren al een beetje te delen. Ze maken kennis met nieuwe dingen en hebben daar plezier in.

7. Speciale aandachtspunten

Kinderparticipatie

Kinderen praten mee. Ze krijgen een stem in bijvoorbeeld het programma, de inrichting, de aanschaf van materiaal en de groepsregels. Door een open houding geven pedagogisch medewerkers de kinderen zo veel mogelijk eigen verantwoordelijkheid.

Kinderen die meedenken en meebeslissen, leren nadenken over wat zijzelf willen. Ze leren om een eigen mening te vormen, deze te verwoorden en te beargumenteren. Ze leren initiatief te nemen, te luisteren naar anderen, te overleggen, te onderhandelen en compromissen te zoeken. Ze leren zich te verplaatsen in anderen en samen besluiten te nemen. Kortom, ze ervaren wat het betekent om onderdeel te zijn van een democratische maatschappij.

Als kinderen merken dat er naar ze geluisterd wordt en dat ze invloed hebben, ontwikkelen ze een positief zelfbeeld. Als ze samen het programma, de inrichting en de groepsregels bepalen, wordt de groep een hechte leefgemeenschap. Kinderen en pedagogisch medewerkers zijn op deze manier samen verantwoordelijk voor een leuke dag in een prettige groep.

Kinderparticipatie kan op elke leeftijd. We betrekken kinderen zo vroeg mogelijk bij besluiten. Op een aantal 8+-BSO-locaties is een zogenaamde kinderraad ingesteld. Er is bij KinderRijk ook een Centrale KinderRaad met afgevaardigden van de BSO-locaties. Deze vergadert jaarlijks met de bestuurder.

Multimedia

Kinderen groeien op in een digitale wereld: gamen, internetten, lezen en tv-kijken. Wij vinden het belangrijk om hier op een verantwoorde manier mee om te gaan en niet als vervanging voor andere (spel)activiteiten. Jonge kinderen lezen we veel voor en voor de kinderen van 4 tot 13 nemen we multimedia op in het reguliere activiteitenaanbod, afgestemd op de leeftijd, de ontwikkelingsfasen en belevingswereld.

Het is belangrijk dat kinderen leren hoe ze multimedia op een goede manier kunnen gebruiken. We spreken daarover en maken duidelijke afspraken, bijvoorbeeld over de duur. Vooral op de buitenschoolse opvang.

Een rijke omgeving

De KinderRijk-locaties zijn ruim en transparant. Doorkijkjes naar andere groepen en naar buiten verruimen de blik van de kinderen en halen de wereld van buiten naar binnen. Het is belangrijk dat kinderen alle ruimte krijgen om te onderzoeken, te ontdekken en te spelen. Zo vergroten ze hun leefwereld. In onze binnen- en buitenruimtes kan volop gespeeld worden. Er is rust én uitdaging. Speelplekken sluiten aan bij de verschillende leeftijdsfasen en karakters van kinderen. Ze kunnen er individueel en in kleine groepjes spelen, binnen of buiten. Naast de eigen groepsruimte zijn er ruimtes als het atelier, speellokaal of theater.

Om hun zelfstandigheid te vergroten, maken kinderen zoveel mogelijk zelfstandig gebruik van het gebouw en de buitenruimte. Al het spelmateriaal staat uitnodigend op ooghoogte, zodat kinderen zelf kunnen kiezen. Er is een grote variatie aan materiaal, aansluitend bij de diverse leeftijds- en ontwikkelingsfasen en interesses van kinderen: constructiespel, cognitief spel, motorisch spel, rollenspel en kosteloos materiaal dat fantasie en creativiteit stimuleert. Hierbij zorgen we voor culturele diversiteit in bijvoorbeeld de materialen in de huishoek, verkleedkleden, boekjes, en dergelijke, zodat kinderen van alle culturen zich hierin kunnen herkennen.

Bewegen vinden wij belangrijk. Wij bieden dagelijks beweegactiviteiten aan. Hiermee dragen wij bij aan een gezonde leefstijl. Zo wordt de motorische, cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen optimaal gestimuleerd.

Het beweegbeleid geldt voor alle leeftijden en wordt op alle locaties van KinderRijk uitgevoerd. Met de jongste kinderen werken wij veel met sensopathisch materiaal, zoals zand, water, klei, verf, enz. Sensopathisch materiaal is materiaal zonder vaste vorm en kan dus volledig naar eigen hand worden gezet. Dit zorgt voor vertrouwen in het eigen kunnen. Door sensopathisch spel wordt een kind zich bewust van zijn lichaam en het draagt bij aan de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Onderzoek toont aan dat leren omgaan met risico's goed is voor de ontwikkeling van kinderen. Ze worden motorisch vaardiger, zelfverzekerder en leren angsten overwinnen en krijgen doorzettingsvermogen. We ondernemen verschillende activiteiten waarbij kinderen op een speelse manier uitgedaagd worden hun grenzen te verleggen. Daarbij zoeken we de juiste balans tussen beschermen tegen gevaar en ruimte geven om te leren omgaan met risico's. Wij noemen dit uitdagend spel.

Naar buiten

Bij KinderRijk gaan alle kinderen elke dag naar buiten, wat voor weer het ook is. Op de meeste locaties hebben we bijzondere natuurspeelplaatsen, met zand, stenen, hout, waterbanen, planten, schelpen, moestuinen en nog veel meer. Het is een omgeving die uitnodigt tot avontuurlijk en fantasierijk spel. Voor de kleineren is er aandacht voor veilig ontdekken en verkennen van de eigen grenzen. Op de BSO is er veel aandacht voor sport en spel.

Zorg

Bij ons is elk kind welkom. Bij aanmelding van kinderen met een beperking maken we in overleg met de ouders een zorgvuldige afweging of plaatsing reëel is. Pedagogisch medewerkers moeten de gewenste ondersteuning kunnen bieden. We moeten een meerwaarde zijn voor het kind en het kind moet passen in de groep.

Bij het vermoeden van ontwikkelings- en/of gedragsproblemen bij kinderen op de groep gaan we altijd in gesprek met de ouders. Er wordt een plan van aanpak opgesteld dat regelmatig met de ouders wordt geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. Eventuele contacten met externe deskundigen lopen altijd via de ouders. Heeft een kind professionele hulpverlening nodig die wij niet bieden, dan wordt er een nieuw plan van aanpak opgesteld. Wij werken samen met externe deskundigen zoals jeugdverpleegkundigen en jeugdhulpverleners. In overleg met ouders raadplegen wij hen of verwijzen wij ouders naar hen door.

Bij vermoedens van kindermishandeling werken we volgens het Protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag binnen de kinderopvang (meldcode kindermishandeling). Het werken volgens dit protocol is verplicht voor alle beroepskrachten binnen de kinderopvang.

Voeding

Voeding is opvoeding: kinderen echt geïnteresseerd maken in gezond eten. Daarom eten en drinken we gezellig samen aan een gedekte tafel, met respect voor het eten en voor elkaar. De kinderen eten, benoemen de kleuren, vormen en namen van de groenten en fruit en proeven veel verschillende smaken. In het belang van een goed eetpatroon en een gezond gebit zijn de eet- en drinkmomenten beperkt. Zo blijft er ook voldoende tijd over voor diverse andere activiteiten. Indien een kind geen honger of dorst heeft, wordt het op een creatieve wijze gestimuleerd of we proberen het op een later moment opnieuw. Bij zorgen nemen we hierover contact op met de ouders.

Variatie en veel groente en fruit is het uitgangspunt. We hanteren de Schijf van 5 van het Voedingscentrum. Tevens hebben we de keus gemaakt voor vegetarische maaltijden, vanwege milieuoverwegingen. Omdat kinderen veel bewegen, hebben ze ook beperkt suiker en vetten nodig. Tijdens de broodmaaltijd bieden we daarom bijvoorbeeld volkorenbrood, appelstroop, vegetarische vleesvervangers en pindakaas aan. Daarnaast is er yoghurt, muesli en humus. Op de kinderdagverblijven bieden we drie keer in de week een warme vegetarische lunch, bereid met verse, pure ingrediënten. De kinderen drinken water, melk en thee. Het drinken van water kan op elk moment van de dag. Wij vinden het belangrijk dat kinderen leren water te drinken als ze dorst hebben en stimuleren dit, zeker op warme dagen.

Over allergieën en principiële keuzes van ouders maken de pedagogisch medewerkers afspraken met ouders en kinderen.

Bij ernstige allergieën met grote risico's, zoals voor pinda's, kan worden besloten een product helemaal niet aan te bieden op de groep.

Bij feestjes leggen wij de nadruk op het ritueel en zorgen we voor gezonde traktaties.

Seksuele ontwikkeling

Kinderen ontwikkelen zich ook op het gebied van seksualiteit. Ze ontdekken hun eigen lichaam en de daarbij behorende gevoelens en ze stellen vragen. Wij vinden het belangrijk dat onze pedagogisch medewerkers de kinderen hierbij zo goed mogelijk begeleiden, respectvol en positief.

Diversiteit

Wij zien dat onze doelgroep internationaler wordt. Dat leidt dit tot andere verwachtingen over opvoeding en cultuur. Pedagogisch medewerkers van KinderRijk krijgen handvatten voor een goede communicatie met deze groep en ontwikkelen hun sensitiviteit voor verschillende culturen. Wij streven ernaar dat iedereen zich thuis voelt bij KinderRijk.

Tot slot

Onderstaande interne documenten zijn een uitwerking van het pedagogisch beleid van KinderRijk. Ze zijn inzichtelijk voor alle medewerkers van KinderRijk. Ouders kunnen inzage krijgen via de locatiemanager van de vestiging van hun kind.

- Werkinstructie kindoverdracht
- Formulier kindoverdracht
- Pedagogisch handelen - 4-13 jaar
- Pedagogisch handelen - 0-4 jaar
- Procedure internetgebruik BSO
- Uitgangspunten huisvesting (pedagogisch)
- Gedragscode
- Werkinstructie ontwikkelingsproblemen en/of gedragsproblemen
- Beleid beroepspraktijkvorming
- Meldcode kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag
- Werkinstructie voeding
- Beleid tegen pesten
- Werkinstructie planmatig werken
- Beweegbeleid

Op de website van KinderRijk (www.kinderrijk.nl), bij de vestigingspagina's, zijn de locatiespecifieke pedagogische werkwijzen en werkwijzen veiligheid en gezondheid terug te lezen.